

Ingenmannslandet

Dag T. Andersson

"Bjeller klinger i no man's land"¹

Du kommer til stedet om du tar av fra veien og dens opptrukne linje, der hvor den forlater selve byens sentrum, men i en linje som ennå er markert av husrekker, lagerbygninger og forretningsbygg, før den leder fram til nyoppførte leilighetskomplekser og kjedebutikker. Å finne stedet krever ikke noe klart brudd med byens nettverk av linjer, selv om stedet sett fra vegen delvis er skjult av et eldre tett plankegjerde. Gjerdet er av det slag som småindustri, verksteder og håndverksvirksomheter brukte å sette opp ut mot fortau og gate. Bak gjerdet ligger en bygning som ennå brukes til ulike formål. Først bakom den ligger stedet. Inngangen markeres av restene etter grunnmuren til en mindre bygning. En åpning mellom betongsperrer lar deg se mot stedet fra gaten og det er nok å ta en liten bue ut fra veikanten, så er du der og hele stedet viser seg. Det virker fremmedartet, men gjør deg ikke usikker. Du har ikke følelsen av å være på avveier, selv om du kan ha kommet dit helt uten noe bestemt mål. Du kan fort være tilbake på veien igjen og stedet i seg selv framtrer mer i vennlighet enn som utrygt. Det er et sted preget av ro.

Åpningen mot veien har en gang vært bred nok til at større biler har kunnet kjøre inn og stedet har tydelige spor etter kjøring. Når du kommer inn, ser du straks sjøen og fjellet på andre siden av sundet. Du finner ikke et lukket land, men heller et mellomland med vegen på én side og sjøen på den andre. Der stedet ender mot sundet markeres det av en skråning ned mot sjøen. Skråningen er bygd opp av hugget stein og litt lenger mot nord og mot byens sentrum av støpte betongblokker. Her har en gang vært brygger. Mot sør er et anleggsgjerde satt opp som sperring mot en parkeringsplass for nærmeste leilighetsbygg.

Det mest slående med stedet er sporene. Her er hjulspor, for her har asfalten tatt slutt. Bare flekker av asfalt markerer en overgang fra veien til stedet. De som asfalterte innkjørselen en gang, var ikke så nøye med at det ble liggende asfaltklatter igjen etter arbeidet. Og her er merker etter annen virksomhet, spor av arbeid, men bare i form av rester som ikke taler tydelig om fullførte verk. Det er i det hele tatt uklart om de sporene vi ser er tegn på noe avsluttet som en gang har vært eller om noe her har vært påbegynt og aldri fullført. Slik kan stedet både være et forlatt sted og et sted som også venter på noe. Men sporene taler ikke tydelig. De har ingen bestemt referanse. De er spor mer enn tegn. De taler om tidligere virksomhet, men helst om hva som ligger i periferien av virksomheter: Her er en liten haug med sand

eller grus, noe etterlatt eller til overs fra en form for arbeid som har vært utført. Her ligger en bit av et jernrør, en lecablokk, en lenke fra en kjetting, en del av en pall, rester av en rusten motor, lokket til et spann. Her er ting og rester av ting. Først og fremst rester, men rester med tingkarakter, ikke rester som søppel. På stedet er det påfallende lite som kan kalles søppel. Og de få ting av det slag som finnes, er derfor påfallende ved å være stedsfremmede ting. Det kan være en drikkekartong eller en sigarettstump, men de skiller seg ut som tilfeldige og utvendige og bryter med den stedets orden som tingene og restene av ting utgjør. De fleste av tingene og restene har ligget her lenge og er på vei tilbake til naturen. Sporene etter arbeid og virke slettes av vær og vind og sammen med restene av menneskeskapte ting dekkes de langsomt til av stedets sparsomme vegetasjon. Natur og kultur møtes på stedet, men på forsiktig vis. Kulturtingene er på vei mot å bli borte, men viser ennå en mild standhaftighet. Og selv om naturen er i ferd med å ta over, gjør den seg bare sparsomt gjeldende. Naturen er på vei inn, men gir stedet tid til ennå å holde på sin egenart.

Fordi tingene på stedet ikke uten videre viser til en klar brukssammenheng trer de desto tydeligere fram: jernrøret og kjettingbiten viser seg med en selvstendighet som om de var miniskulpturer. Kanskje kan vi spørre etter stedets egenart ved å se det slik Seamus Heaney foreslår at vi går fram når vi vil forstå T.S. Eliots dikt *The Waste Land*: "å lytte til diktets egen implisitte poesi heller enn å lete etter en eksplisitt betydning."²

At stedets karakter ikke lar seg bestemme gjennom sporene etter virksomheter kan nettopp få oss til å stanse opp ved den tingenes egen orden stedet møter oss med. Og det vi med Heaney kan kalle stedets særegne poesi er nettopp forbundet med dets ubestemthet, med den dobbelthet av tiltrekning og uro som utgår fra det. Som sted samler det en verden. Det gir rom for tingene og er slik også et sted for funn. Det vil kunne oppsøkes av barn som alltid er på utkikk etter ting å plukke opp for å "redde" dem og for å starte en samling av mange slag: En sjelden flaskekapsel, en skinnende knapp, en eggformet stein, en liten trebit med uvanlig fasong. På stedet kan vi finne ting, slik Virginia Woolf beskriver i den lille fortellingen *Solid Objects*, der en hel verden og flere historier kan springe ut av funnet av en liten avslipt glassbit på en sandstrand:

Det var en bit av glass, så tykk at den nærmest var ugjennomsiktig. Sjøen hadde glattet den slik at alle kanter og all fasong som kunne ha vært der, fullstendig var slitt bort. Det var umulig å si om det hadde vært en flaske, et drikkeglass eller en vindusrute. Det var intet annet enn glass. Det var en smykkesten. Du kunne bare gi den en innfatning eller feste et kjede til den og den ville bli en juvel, del av et halskjede, eller et matt grønt lys på en finger. Kanskje var den når alt kommer til alt virkelig et smykke, et som en gang hadde vært båret av en mørk prinsesse som lot fingeren sin gli gjennom vannet der hun satt foran i båten og lyttet til slavene som sang mens de rodde henne over bukten. Eller eikeveggene i en sunken elisabetansk skattkiste hadde blitt brutt fra hverandre og dens smaragder, snudd og vendt på av sjøen, igjen og igjen, hadde nå endelig nådd fram til en strand.³

Funnet av ting som glassbiten kan kanskje gi oss en mulig tilgang til stedets karakter ved at tingen vi finner nærmest blir et komprimert uttrykk for stedet selv: Påfallende i sin tydelighet ved å framstå som et lite kunstverk - og samtidig ubestemt med tanke på opprinnelse.

¹ Jan Erik Vold, *S.* Oslo: Gyldendal Norsk Forlag 1978, side 35

² Seamus Heaney, "Place and Displacement." *Finders Keepers, Selected Prose 1971-2001.* London: Faber and Faber 2002, side 115

³ Virginia Woolf, *The Complete Shorter Fiction of Virginia Woolf.* San Diego and London: Harcourt Brace Jovanovich 1985, side 97

Stedets grunn er i hovedsak sand og grus, men jordsmonnet gir næring til noen robuste og standhaftige vekster. En typisk plante er balderbrå, karakteristisk for vegkanter og brakkmark. Likeledes rødkløver og hvitkløver. Her vokser også groblad og tiriltunge, en plante som foretrekker mager jord og derfor finnes langs veikanter, i skrenter og på brakkmark. Om våren, allerede før snøen er helt borte, dekkes deler av stedet av små tepper med hestehov. Ikke lenge etter dukker løvetannen opp.

Stedet har fra et botanisk synspunkt trekk som forener det nettopp med brakkmark. Det kunne også sees som en utvidet variant av veikant. Men selv om det botaniske slektskapet med veikant og brakkmark er interessant, kan det ikke gi noe avgjørende bidrag til bestemmelsen av stedets art. Men tilhørigheten til lite påaktede voksesteder er viktig. I utkanten, i overgangen til et mer gressdekt område eller mot skråningen ned mot sjøen, i begge tilfeller som markører av det utenforliggende, står noen hundekjeks. Litt senere enn hundekjeksen blomstrer også mjødurt og på sensommeren finner vi geitrams. Som en markering av overgangen fra hovedsakelig sandholdig jord til kulturjord finner vi noen tuer med timotei. Her kan en gang ha vært en gressbakke. Mot sørøst står småbjørk og selje i en lav skråning og skjærmer stedet. Skråningen kan sees som en avgrensning av stedet, men også som en del av det.

Foto: Malvin Skulbru

Stedet er et sted uten navn. Heller ikke i de kommunale planene for byutvikling har stedet fått noen bestemt benevnelse. Det er ikke merket av på noe kart med et bestemt stedsnavn og heller ikke med noen form for betegnelse: Det har ingen kode, hverken tall-, bokstav- eller fargekode. Det finnes på kommunens *Plan 1735, Strandkanten delfelt VII*, men uten å være angitt nærmere enn å befinne seg sammen med andre plasser og bygninger innenfor en med rødt stiplet linje. Og stedet har ennå ikke blitt tildelt noen bestemt funksjon i de kommunale planene for utvikling av området.

Uten navn taper ikke stedet realitet og stedskarakter. For det framviser tydelig de grunntrekk vi forbinder med det vi i det hele tatt kaller et sted. Og vi kaller en flekk land, et avgrenset område for et sted ut fra den betydning det har. Vårt sted, uten navn og ubestemt i sin karakter, møter oss likevel med betydning.

I Johan Borgens *Innbilningens verden* finner vi en kortfattet stedslære. Borgens grunnbestemmelse av stedet er dets dobbelthet av hemmelighetsfullhet og nødvendighet. Stedet Borgen skriver om er et erindringssted. Vår sterkeste opplevelse av sted har vi når stedet er basert på erindring. Og styrken er forbundet med at erindringsstedet er et sted "hvor sinnet bor i glimt":

En forskjøvet eller bortgjemt erindring. Derfor kaller jeg det hemmelig. Stedet er altså hemmelig også for en selv. Vi har steder vi vet om, som knytter seg mer til hukommelsen enn til erindringen, steder til å hygge seg i eller flykte bevisst til, i dagdrøm. Men de stedene snakker vi ikke om her. Det stedet vi her snakker om er et skjult sted, så vi kan ikke ta det frem efter behov; vi har det altså egentlig ikke. Vi må bruke både "har" og "stedet" i anførselstegn. (...) det bevisste stedet representerer nærmest en villet flukt; det hemmelige stedet kommer til oss - eller vi til det - av dyp nødvendighet.⁴

Erindringsstedet viser sin betydning ved at den urokkelige plass det har i sinnets rom ikke lar seg skille fra det faktum at det også alltid unndrar seg oss. Selv om vi nå snakker om stedet i erindringens rom, som et sinnets sted, er det et sted som melder seg med et fysisk nærvær sterkere enn mange ting vi kan ta og føle på. Stedet har ikke sin betydningsfulle plass fordi vi tar vare på det i et tydelig og bestandig bilde. Det har sin opprinnelse i hva Johan Borgen kaller et "velsignet inntrykk".⁵ Og dette inntrykk er tatt med i erindringen om stedet. Stedet kan derfor melde seg i sitt fysiske nærvær. I erindringen forøkes stedets betydning, men stedet forlater likevel aldri sitt opphav i inntrykket.

*

Det hemmelige stedet kommer til oss av dyp nødvendighet, sa Johan Borgen. Stedet beror altså ikke på hva vi anser som viktig og uviktig i vårt liv. Vi oppsøker det ikke. Uvilkårlig støter vi på det. Denne uvilkårligheten er poetisk: Når et dikt er i stand til å fastholde et inntrykk som kommer til oss i et flyktig øyeblikk, er det ved å bryte den rangorden fra viktig til uviktig som gjelder og råder i vår selvbestaltede praktiske handlingsverden. I vårt daglige handlingsliv, hvor vi må være styrt av mål og hensikter, taper vi gjerne stedene og deres betydning av syne. Det er et begrunnet krav til vår tilværelse at vi ikke kan bli værende "på stedet". I vårt virksomme liv er tiden tilmålt og krever at stedet må forlates, tape betydning. Når stedet så blir forskjøvet til erindringens rom og vi kan tale om en erindringens topografi, er det sporene av det uoppfylte, av hva vi ikke ble, som er å finne der. Derfor er vår tilgang til stedet gitt gjennom det Marcel Proust kaller den ufrivillige eller uvilkårlige erindring. Walter Benjamin framhever at denne erindringsformen ligger glemselen nærmere enn hva vi vanligvis kaller erindring. Og det vi vanligvis kaller erindring er hva Johan Borgen kalte hukommelse. Prousts dikteriske verk, sier Benjamin, er en vev der erindringen er innslaget og glemselen renningen. Det er motstykket til Penelopes vev:

For her rekker dagen opp det som natten har vevet. Hver morgen når vi våkner, holder vi bare et par filler av den opplevde tilværelsens teppe i hendene, for det meste svakt og løst, slik glemselen har vevet den i oss. Men hver dag med sine målrettede handlinger, og enda verre: med sin målbundne erindring, løser opp flettverket, glemselens ornamenter.⁶

I Prousts søken etter den tapte tid spiller nettopp stedene en så viktig rolle fordi de gir plass til det uoppfylte i vår tilværelse. Proust, sier Benjamin, er helt gjennomsyret av sannheten om at vi alle mangler tid til å leve de virkelige dramaene i den tilværelse som er bestemt for oss. Det får oss til å eldes. Ikke noe annet. Rynkene og foldene i ansiktet bokfører de store lidelsene, lastene, erkjennelsene som besøkte oss - men vi, herskapet, var ikke hjemme.⁷

4 Johan Borgen, *Innbilningens verden*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag 1977, side 7-8

5 *Ibid.* side 9

6 Walter Benjamin, *Kunstverket i reproduksjonsalderen og andre essays*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag 1975, side 123

7 *Ibid.* side 131

8
Ibid. side 40

Det er i lys av en erfaring som denne at stedets betydning i erindringen trer fram for oss.

9
Walter Benjamin,
Gesammelte Schriften
Band V. Frankfurt am Main:
Suhrkamp Verlag 1982,
side 1046

Vi kan føle at vi er dypt hjemmehørende på stedet. Likevel er det ikke vårt "eget". Stedets betydning er ikke forankret i en orden vi selv har skapt. Den har en annen opprinnelse. Betydningen er ikke først og fremst et produkt av våre virksomheter og den mening som er forbundet med dem. At det er slik, blir tydelig når vi forsøker å feste stedets betydning i ord, forsøk som ender med at stedet nok en gang unnslipper oss. Når vi erfarer dets nærhet, trekker det seg tilbake i det fjerne. Stedets betydning hviler i fjernheten. Slik framstår stedet med aura, slik Walter Benjamin bestemmer dette fenomenet:

... en unik åpenbarelse av noe fjernt, så nær det enn måtte være. Å ligge en sommerettermiddag og følge konturen av en bergkjede mot horisonten eller å betrakte en tregren som kaster sin skygge på den som ligger behagelig utstrakt - det er å innånnde disse fjellenes, denne grenens aura.⁸

Stedet, slik vi har møtt det i erindringen, er glemt og oversett av vårt formålsrettede handlingsliv. Den betydning det møter oss med er ikke grunnlagt i en orden som utgår fra våre mål og hensikter. Tilgang til stedet får vi ved at det møter oss som innfallets sted. Det har falt inn i vår tilværelse, tatt plass i erindringen, og det har en plass som ikke kan huskes gjennom å framkalles etter ordre fra oss. Det er erindringens, ikke hukommelsens sted. Det hemmelige og nødvendige ved det, det som gir det dets poetiske karakter, unndrar seg formålenes synsvinkel.

*

Selv om "vårt" sted er et lokaliserbart sted og ikke et erindringssted i Johan Borgens forstand, har hans bestemmelser av stedets plass i erindringen vist oss grunnleggende trekk ved hva som gjør stedet til sted. Også "vårt" sted viste til den dobbelthet av hemmelighet og nødvendighet som er erindringsstedets vesentlige kjennetegn. Finner vi i denne dobbeltheten stedet som et grensefenomen? Markerer dets ubestemthet en grense mot de definerte områdene av byen som omgir det? Nettopp gjennom dets ubestemthet kunne stedet som grense vise oss bildet av byen med større tydelighet. For grensens betydning er å la oss se hva som der møtes. Og stedet, slik det møter oss, tydeliggjør bildet av byen for oss. Men er det i kraft av å være grense at det gjør det? Grensen er intet sted. Den gir ikke plass slik at vi kan oppholde oss der. Men det gjør stedet. Vi kan være der. Grensen kan markere et rom, hvor rommet begynner og ender, hvor og hvordan rom er forbundet med hverandre. Men grensen er ikke selv rom. Stedet trer mer fram for oss som en terskel, slik Walter Benjamin bestemmer den i kontrast til grensen. Terskelen er et område, et felt, en sone. For Benjamin er terskelen et sted der vårt våkne liv kan møtes med en drømmeverden. Vi kan støte på steder, der våre drømmer munner ut.⁹ Da gjelder det å gå langsomt fram. Vi skal oppholde oss på terskelen så lenge som mulig, la drømmens billedverden bli med inn i det våkne liv. Det krever en egen form for oppmerksomhet. Benjamin kaller den "terskelkyndighet".¹⁰ Den terskelkyndige holder først og fremst fast på tanken om at nivellering av terskler ikke fører noen form for frigjøring med seg. I stedet er det slik at det å viske ut de plan tersklene utgjør, er å ødelegge en verden som får sin form og som holdes sammen av forskjeller. Den terskelkyndige ser alltid forskjellene, det som ikke lar seg innpasse, det som ikke "går opp".

Slik forbinder den terskelkyndige sin særegne form for oppmerksomhet med erindringen. Å overse og utviske forskjeller er glemsel.

Terskelen har sine voktere, men her kan også finnes urostiftere. En slik møter vi i Franz Kafkas lille fortelling om "Husfarens bekymring". Vi møter Odradek, en underlig ting, eller er han et "vesen"? Vi vet ikke om vi skal kalle ham skapning eller ting. Han skaker opp våre tilvante forestillinger om å klassifisere og ordne. De kategorier vi vanligvis bruker for å skille ting fra hverandre blir brakt i uro. I kraft av sin overveldende - om enn svært så nøkternt, ja nærmest beskjedent framførte hemmelighetsfullhet, er Odradek i høyeste grad en urostifter i den verden der vi selv så klart og tydelig - kanskje altfor klart og tydelig - har trukket opp grensene.

Kafka begynner fortellingen med å fundere over ordet Odradek og dets avstamning, men det viser seg umulig å avgjøre om ordet har tysk eller slavisk opprinnelse og undersøkelsene av ordets betydning ender i uvisshet. Men, sier Kafka,

Selvsagt ville ingen befatte seg med slike studier hvis det ikke virkelig fantes et vesen som heter Odradek. Det ser nærmest ut som en flat stjerneformet trådvindsel, og faktisk later den også til å være overtrukket med tråd; riktignok kan det bare være snakk om avrevne, gamle trådstumper av høyst forskjellig beskaffenhet og farve som er knyttet sammen eller har floket seg i hverandre. Det er imidlertid ikke bare en vindsel, for ut fra midten av stjernen kommer en liten tverrstav og til denne lille staven er det så i rett vinkel festet enda en. Ved hjelp av denne siste lille staven på den ene siden og en av utstrålingene fra stjernen på den andre siden, kan det hele stå oppreist som på to ben.¹¹

Det kunne være nærliggende å tenke seg at denne skapningen, om vi kan kalle ham det, før en gang har hatt en funksjonell form og nå er gått i stykker. Men det er likevel ingen tegn til det. Vi finner ingen brudd eller merker som peker i den retning: "... det hele virker riktignok meningsløst, men avsluttet i sin form."¹² Noe nærmere om saken kan ikke sies. Odradek oppholder seg på bortgjemte, overflødige steder i huset, på overgangssteder, steder der det er blitt plass til overs. Husfaren støter på ham avvekslende i trappehuset, i gangen, på trappeavsatsen. Odradek kan være lenge borte, men så er han der igjen.

Ofte, når man går ut av døren og han nettopp lener seg mot rekkverket i trappen der nede, får man lyst til å snakke til ham. Naturligvis stiller man ham ingen vanskelige spørsmål, men behandler ham - allerede forledet av at han er så bitte liten - som et barn. "Hva heter du da?" spør man ham. "Odradek", sier han. "Og hvor bor du hen?" "Bopel ubestemt", sier han og ler; men det er en latter slik man bare kan frembringe den uten lunger. Det lyder omtrent som raslingen i falne blader. Dermed er samtalen som regel brutt. For øvrig er det ikke alltid man får selv disse svarene engang; ofte er han stum i lange tider, som det treverket han ser ut til å være av.

Jeg spør meg forgjeves om hva som vil skje med ham. Kan han for eksempel dø? Alt som dør, har på forhånd hatt et slags mål, en slags virksomhet, og denne virksomhet har det revet seg i stykker på; det gjelder ikke Odradek. Skulle han altså for eksempel en gang i fremtiden kunnet rulle nedover trappen foran føttene på mine barn og barnebarn med trådstumpene slepende efter seg? Han skader jo åpenbart ingen; men tanken på at han også kunne komme til å overleve meg, den er nesten smertefull.¹³

11
Franz Kafka,
"Husfarens bekymring."
Fortellinger. Oslo:
J.W. Cappelens Forlag
1965, side 153

12
Ibid.

13
Ibid. side 154

Et av Odradeks oppholdssteder er loftet. Loftet er stedet for utrangerte ting, etterlatte ting, ting i en mellomverden av bruk og kast. Tingene taler her sitt tydelige språk om hvordan vi har skydd tanken på en gang for alle å kvitte oss med dem. Vi nøler overfor tilintetgjørelsen av dem. De er ute av våre gjøremåls verden, men likevel ikke definitivt kastet. Ubemerket eksisterer de videre, i skyggen av både vår avvisning av dem og vår vegring overfor den endelige slutt. Odradek er en synlig talsmann for denne usynlige verden. Han lar seg ikke forbinde med noen bestemte funksjoner. Han er hverken natur-ting eller kunst-ting, hverken bruksting eller leketøy. Begreper om funksjon og formål er nytteløse overfor ham. Han er selv nytteløs. Han har heller ingen bestemt lokalitet, men flytter rundt, i mellomrommene, de rom som ikke har en viktig plass i våre virksomme liv. Hans bevegelser bærer ut i det blå. Hans verden er en svevende mellomverden. Og selv er han svevende, omflakkende. Han gjør ingenting; i så måte er han en døgenikt. Han er i slekt med dem det sies om at de lever sitt liv uten å være underlagt tyngdeloven. Men han er i sin form avsluttet. Og han bærer bud om en frihet som husfaren, stengt inne i sine gjøremåls verden, bare kan oppfatte som truende.

Kafkas lille fortelling kan leses som en kommentar til at vi gjerne oppfatter at vår tilgang til tingene går gjennom deres målrettethet og tjenestevillighet. Vi forestiller oss at det er slik verden får mening. Vi krever av tingene at de skal gi oss klar beskjed om funksjon og formål. Odradek lar seg ikke innpasse i en verden av målrettede virksomheter og ordninger. For oppfyllelsen av vårt bilde av en slik verden stiller han seg på tverke. Han framstår, bokstavelig talt, som anstøtelig. Om han overhodet tjener til noe, befinner dette noe seg hinsides vårt bilde av en funksjonell verden. Hans ubestemmelighet blir ikke mindre urovekkende av at han ikke gjør noen fortred. Han gjør ingenting og det er nettopp det som er det foruroligende og anstøtelige. Husfaren bekymrer seg fordi han ikke ser noe i dette ingenting. I en kommentar knytter Walter Benjamin Kafkas fortellerkunst til østlig visdomstradisjon. Det ingenting vi stilles overfor når vi konfronteres med den siden av tingene som ikke går opp i funksjon og mål, sier Benjamin, "står meget nær det Ingenting som nettopp gjør Noenting brukbart - nemlig Tao."¹⁴

Møtet med Odradek kaster lys over vårt møte med stedet. Som ubestemt og likevel betydningsfullt, minner stedet oss om at det å kunne lytte til tingenes tale betyr at vi anerkjenner at de aldri meddeler seg til oss fullt ut. Tingene lar oss aldri trenge helt til bunns i dem. Vi møter dem i påminnelse om at de vil unndra seg det blikk som søker uttømmende innsikt i dem. Og denne påminnelse gjelder også vår forståelse av den verden som frambringes gjennom våre egne verk. I anerkjennelse av og respekt for tingenes taushet forstår vi at våre verk må vise tilbakeholdenhet overfor fullendelse og fullstendighet.

Vårt sted beretter om de ubestemte og ufullstendige ting og deres plass i vår verden. På stedet trer tingene fram som konsentrerte uttrykk for den flyktighet og endelighet som alle ting er underlagt. Derfor kan bruddstykkene, de ufullførte og etterlatte ting tydeliggjøre grunnleggende vilkår for vårt verdensforhold. Ved å opprettholde og bære bud om ubestemthetens og ufullstendighetens orden sier stedet oss noe viktig om vår plass og tilhørighet i verden.

**Dag T. Andersson er
 professor i filosofi
 ved universitetet i
 Tromsø, og med på
 forskningsprosjektet
ruinmemories.org**

Neste side:
 Nina Torp
UR-FORM #3
 2014 © Nina Torp / BONO

